

Andrea Všetečková:

Obraz a proměny společenské kritiky ve vybraných dílech švédské detektivky

(posudek vedoucího diplomové práce na oboru Komparatistika na FF UK v Praze)

Cíl práce, její účel a směřování

Práce je pokusem o relativně komplexní uchopení tématu společenské kritiky v materiálovém segmentu, který je vymezen žánrově, regionálně a časově. Cílem analýzy vybraného vzorku děl je nalezení zobecnitelných rysů, jimiž se obraz společenské kritiky v žánru švédské detektivky od 60. let 20. století do současnosti vyznačuje, a sledování rysů proměn a vývoje, jimiž tento obraz v daném období prochází. Práci se myslím daří tento cíl po celý výkladový tok sledovat a závěry, k nimž se dobírá, lze v oborovém diskursu vnímat jako přínosné a relevantní.

Metodologie

Jádrem práce je textová analýza vybraných děl, opřená o základní terminologii interpretace vyprávění. Autorka se nevěnuje obecné problematice literární reprezentace něčeho, co se předpokládá existovat v realitě. Toto přijetí jakéhosi obecně sdíleného předpokladu zobrazování je nejspíš v daném případě na místě, protože problematika reprezentace je natolik složitá a různorodě chápáná, že rozbor těchto konceptů by stál na úkor analyzovaných textů. Ani vymezení žánru není koncipováno v návaznosti na metodologické debaty, ale je koncipováno spíše rétoricky a materiálově, což opět lze přijmout.

Práce s odbornou literaturou

Jádrem jsou akademické či recenzní práce věnované buď žánru severské detektivky obecně, anebo jednotlivým autorům či dílům. Tento typ opory se jeví jako adekvátní. Rozsah textů, o něž se výklad opírá, je široký a různorodý; zahrnuje tudíž i práce z dnešního pohledu již poněkud exotické a muzeální, jako je Cigánkovo *Umění detektivky* z roku 1962. Tyto dnes již okrajové práce ale nikterak netvoří kostru výkladu a využití vhodné formulace z nich není myslím žádným prohřeškem. Naopak chci výrazně ocenit využití švédských odborných a publicistických zdrojů; práce se tak nemusí opírat o obligátní anglické zdroje a roztroušené české texty k tématu. Práce také narázovitě odbíhá k literatuře, kterou by člověk u daného tématu nečekal, jako například k Morettiho *Grafům, mapám, stromům*. Tyto odbočky ale vesměs mají své oprávnění a koherenci textového výkladu nijak neruší.

V závěrečném soupisu literatury se bohužel projevuje nedostatek času na finální redakci. Některé položky mají uvedeno ISBN, jiné ne. Opakování mantry, že ISBN je v našem oboru zbytečným, ba zbytečným údajem, mne už unavilo, ale absence sjednocení mi vadí, stejně jako udávání stránkového rozsahu anglofonním „pp.“ namísto českého „s.“ Nesjednoceno zůstalo i psaní někdy velkých, jindy malých písmen u plnohodnotných slov v anglických názvech či uvozovky u některých názvů článků a jejich absence u názvů jiných.

Styl a prezentace

Práce myslím dobře propojuje analýzu zvolených textů s výkladem, který se opírá i o znalost kontextů, ať už literárních, nebo historických. Výsledkem je zřetelný výklad, který postihuje základní parametry, jež si popis a analýza zvoleného jevu žádají, a je laděn do informativního stylu. Tato volba se pak podepisuje na tom, že práce je především „mapováním“, „představováním“ či „vysvětlováním“ a preferuje přehledné zmapování nezjevnějších jevů a rysů před cestou do hloubky či před kladením nečekaných otázek nebo vytvářením nečekaných souvislostí s nějakou teorií.

Informativně popisná dikce se ale snad až příliš podepisuje na tom, že jednotlivým aspektům, jimž se věnuje, chybí závěrečná shrnující reflexe z hlediska toho, co tedy vlastně z představeného materiálu vyplývá. Vybraný vzorek pozorovaných textů je myslím dostatečně rozsáhlý, a tudíž i reprezentativní z hlediska možnosti nějaké obecné závěry vyvozovat. I logika výběru je z textu zjevná, a proto je myslím škoda, že tendence k abstrahování širších a obecnějších závěrů je v práci utlumena na minimum.

Popisné pasáže, jež parafrázuji základní rysy světa každého z románů, jsou v daném případě myslím na místě a jsou funkční, neboť ne vše z vybraných děl musí nutně přežívat v aktivní paměti modelového čtenáře této práce.

Celková koherence a akademická disciplinovanost

Text diplomové práce se vyznačuje dobře zvolenou kompozicí, která postupuje přes výkladové nastavení základních kontextů k textům a od nich pak k pokusu určité shrnující zobecnění v Závěru. Práce se dobře drží stanoveného tématu a nekolísá ani ve výkladové dikci a stylu.

Závěr

Diplomovou práci kladně hodnotím z hlediska rozsahu primárního i sekundárního materiálu, který Andrea Všetečková přečetla a do práce obtiskla. Oceňuji i pracovitost, která se projevuje v šíři a rozsahu práce. Naopak myslím, že práce mohla a měla být jednak pečlivěji zredigována, především pokud jde o závěrečný soupis literatury, a že mohla i více směřovat od výchozího (a dobře zvládnutého) popisu textových či kontextových jevů k obecnějším závěrům.

Práci **doporučuji k obhajobě** a navrhuji její hodnocení známkou **velmi dobře**.

V Praze dne 1. 9. 2020

Prof. PhDr. Petr Bílek, CSc.